

Andrzej Sępoliński

"W krzywym zwierciadle. O karykaturze i pamflecie czasów renesansu", Hanna Dziechcińska, Wrocław 1976 : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 19/4 (62), 126

1976

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

(II) DETKO Jan: Znaczenie naturalizmu. "Miesięcznik Literacki"
1976 nr 4 s. 61-68.

XIX-wieczna polemika z naturalizmem koncentrowała się wokół podejmowanej tematyki oraz jej literackiego przedstawienia w utworach tego kierunku. Tradycyjni krytycy pomijali fakt, że naturaliści byli twórcami nowego programu estetycznego. Czynniki wyodrębniające literaturę w obszarze innych dziedzin sztuki to - zgodnie z założeniami twórców doktryny - prezentacja w utworze sfery zjawisk psychologicznych, specyficzna kompozycja utworu, o której decyduje temat, ukształtowanie językowe tekstu. Omawiając poszczególne elementy teorii naturalizmu podkreślono, iż przełom naturalistyczny zdecydował o kształcie późniejszych dokonań literackich. Zwrócono także uwagę na jego związki z malarstwem i filmem współczesnym.

BP/62/17

M.M.

(II) DZIECHCIŃSKA Hanna: W krzywym zwierciadle. O karykaturze i pamflocie czasów renesansu. Wrocław 1976, Oss., PAN IBL, ss. 171, zł 30,-

Punktem wyjścia rozważań jest założenie o autonomiczności i zindywidualizowaniu postaci bohatera. Omawia autorka następujące problemy: rozwój twórczości portretowej w sztuce i literaturze, sposoby funkcjonowania postaci bohatera w literaturze (np. panegiryk - paszkwil), zagadnienie karykatury i jej literackiej odmiany - pamfletu imiennego. W Renesansie obserwuje dwa typy twórczości pamfletowej: epigramat i dialog. Pamflet imienny funkcjonuje jako "sposób porozumienia nadawczo-odbiorczego", jako "forma otwarta", przełamująca rygory konwencji, komizm zaś jako "komponent sylwetek bohaterów pamfletowych".

BP/62/18

A.S.